

Принципи громадянського виховання

О.В.КІР'ЯНОВА

Харківська національна академія міського господарства

Відомо, що основні риси громадянина формуються в молодому віці під впливом загальнонародних, національних цінностей, у взаємодії особистості з суспільством, яке на кожному етапі представляють сім'я, школа, різні колективи.

Громадянське виховання – це формування громадянськості як інтегрованої якості особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціально, політично та юридично дієздатною і захищеною. Воно орієнтоване на формування свідомого громадянина, патріота, професіонала, людини зі шляхетними особистісними якостями і рисами характеру, світоглядом і способом мислення, почуттями, вчинками та поведінкою, спрямованими на саморозвиток.

В Україні громадянське виховання зумовлене завданням державотворення на засадах гуманізму, демократії, соціальної справедливості.

Одним із критеріїв і результатів громадянського виховання є громадянськість особистості, яку складають моральна, політична та правова культура, почуття власної гідності, внутрішньої свободи і водночас вболівання за суспільні ідеали, за пріоритети держави, благо свого народу і його дружні взаємини у світовому співтоваристві.

Громадянськість — духовно-моральна цінність, світоглядна і психологічна характеристика особистості, що визначає її обов'язок і відповідальність перед співвітчизниками, Батьківщиною.

Громадянське виховання потребує додержання наступних принципів:

1. *Гуманізації та демократизації* (рівноправність, але різнозобов'язаність учасників виховної взаємодії, їх взаємоповагу, діалогічність, відкритість до сприймання громадянських цінностей).
2. *Самоактивності та саморегуляції* (сприяють розвитку суб'єктивних характеристик, формують здатність до критичності й самокритичності, до прийняття самостійних рішень, вироблення громадянської позиції, почуття відповідальності).
3. *Системності* (гармонійне вживання нових якостей у структурі особистості).
4. *Комплексності та міждисциплінарної інтегрованості* (поєднання навчального і виховного процесів, зусиль різних інституцій — сім'ї,

дошкільних закладів, школи, громадських спілок, дитячих, молодіжних об'єднань).

5. *Наступності та безперервності* (етапність виховання, що діє протягом свідомого життя людини).

6. *Культуровідповідності* (єдність громадянського виховання з історією та культурою народу, його мовою, народними традиціями і звичаями, які забезпечують духовну спільність, наступність і спадкоємність поколінь).

7. *Інтеркультурності* (забезпечення передумов для формування особистості на національному ґрунті, її відкритості для інших культур, ідей і цінностей).

Будучи органічно пов'язаними між собою, принципи громадянського виховання охоплюють усі аспекти цього процесу і спрямовують його на формування людини як цілісної особистості. Реалізація принципів виховання дає позитивні результати лише тоді, коли їх застосовують у гармонії та взаємодії між собою.